

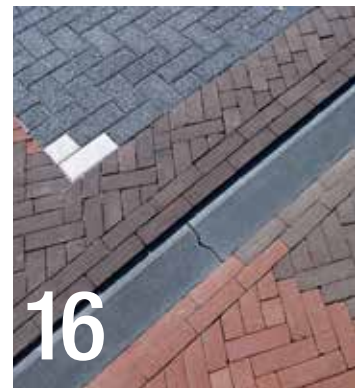
garden+ place

MAGAZINE VOOR
INRICHTING BUITENRUIMTE

#8.1 | 2013

www.wienerberger.nl/straat

- 02** | DAG VAN DE OPENBARE RUIMTE
9 en 10 oktober, Expo Houten
- 03** | MAAK HET VERSCHIL
Straatbakstenen mixen
- 04** | GLAZUUR STRAATBAKSTENEN
Oplossingen in alle RAL-kleuren
- 06** | MOOISTE PLEIN VAN TWENTE
St. Plechelmusplein, Oldenzaal
- 09** | BIJZONDERE ACCENTEN
Graveren van straatbakstenen
- 10** | DUURZAME AANPAK
4-tal ontplooide initiatieven
- 12** | DAK WORDT TUIN
Stadstuin Murano, Zaandam
- 14** | JALOERSMAKEND UITZICHT
Tuin, Seilles (België)
- 16** | PRIJZENREGEN VOOR NIEUWBOUW
Gemeentehuis, Hardenberg
- 18** | MULTICULTUREEL, MULTIFUNCTIONEEL
Woenselse Markt, Eindhoven

DAG VAN DE OPENBARE RUIMTE

Wienerberger neemt deel aan de Dag van de Openbare ruimte. Een vakbeurs waar ook seminars over ontwerp, inrichting, onderhoud en beheer van openbare ruimte plaatsvinden. Wienerberger is te vinden in stand 1.056.

Op 9 oktober om 16.00 uur zal bovendien de feestelijke uitreiking van de DUBO-keur-certificaten voor het gehele assortiment straatbakstenen plaatsvinden op onze eigen stand. U bent van harte uitgenodigd om met ons te komen proosten op deze mijlpaal. Michiel Haas (NIBE) zal de DUBOkeur certificaten officieel overhandigen aan Bert Jan Koekoek (algemeen directeur Wienerberger BV).

Sinds de eerste editie is de Dag van de Openbare Ruimte in 10 jaar uitgegroeid tot de grootste en belangrijkste beurs voor openbare ruimte in Nederland. Vanwege het 10-jarig bestaan is de beurs op woensdagavond geopend.

Meer informatie over de Dag van de Openbare Ruimte?
Kijk ook op www.openbareruimte.nl

DAG VAN DE
OPENBARE
RUIMTE

9-10
OKTOBER
2013

EXPO
HOUTEN

Centrum, Geldrop

MAAK HET VERSCHIL STRAATBAKSTENEN MIXEN

Het mixen van straatbakstenen zorgt vaak voor een verrassend resultaat. Een voorbeeld is het centrum van Geldrop, waar een mooie mix werd gelegd van Wienerberger straatbakstenen. Of de herontwikkeling van het plein voor de Leonarduskerk in Helmond waar de ontwerpers kozen voor een mix van lichtgeel, rood en aubergine om de monumentale kerk optimaal tot zijn recht te laten komen.

STADSSPECIFIEKE MIX

De mixsorteringen van Wienerberger zijn een antwoord op de vraag uit de markt. Er is een grote behoefte om authentiek, bestaand straatwerk uit te breiden en na te bootsen. Vooral in historische binnensteden en voor (her)ontwikkeling. Een aantal grote Nederlandse gemeenten daagde Wienerberger al uit om een eigen, stadsspecifieke mix samen te stellen.

EIGEN IDENTITEIT

Door te mixen creëert de architect of stedenbouwkundige een individuele signatuur die verder gaat: gebouw én omgeving krijgen een eigen, complementaire identiteit - zodat beide componenten elkaar versterken. Wienerberger levert een afgewogen product, waardoor eenheid in verscheidenheid ontstaat. Van een subtiele nuance tot veelkleurig, te leveren in diverse formaten. In principe is bijna alles mogelijk, voor ingetogen of juist monumentaal bestraten.

DURF TE MIXEN

Mixen getuigt van durf en stimuleert de creativiteit. Het is een kans om te breken met standaard legpatronen in bestaande legvormen. Een extra accent is het toevoegen van speciale (glazuur)bakstenen. Een dergelijke 'strooisteen' zorgt voor een versnip-

Leonarduskerk, Helmond

perd, speels effect. Kijk voor inspiratie op pagina 4 en 5 van deze Garden+Place. Onnodig te zeggen dat klanten die willen en durven mixen, van Wienerberger alle aandacht krijgen, ook in het voortraject.

Voorbeeldprojecten en meer informatie vindt u op www.wienerberger.nl/straat

GLAZUUR STRAATBAKSTENEN

Wienerberger breidt de collectie geglazuurde straatbakstenen uit met een hele reeks nieuwe kleuren. Deze straatbakstenen, voorzien van een kwalitatief hoogwaardige glazuurlaag, zijn nu verkrijgbaar in alle kleuren van de regenboog. Op projectbasis zijn de glazuurbakstenen in diverse formaten leverbaar, in bijna alle RAL-kleuren. Deze maatwerkoplossing maakt de nieuwe glazuurbakstenen breed inzetbaar.

De glazuurstraatbakstenen zijn stootvast, chemisch resistent en eenvoudig schoon te houden. Als ondergrond voor de glazuur kunnen waalformaten, dikformaten maar ook klinkerkeien gebruikt worden. Wienerberger glazuurstraatbakstenen worden gemaakt van hoogwaardige klei die extreem geconditioneerd wordt, waarna op de productielocatie Panningen de glazuurlaag wordt aangebracht. Bij 1200 graden Celcius wordt de klei afgebakken. Hierdoor gaan zowel de keramische drager als de geglazuurde toplaag, volgens Wienerberger standaard, honderden jaren mee.

De glazuurstraatbakstenen kunnen breder ingezet worden dan uitsluitend signaal- of strooistenen. Glazuurstraatbakstenen hebben op de contactvlakken meer structuur om beloopbaarheid, op de anders gladde oppervlakken, mogelijk te maken. Hierdoor zijn de stenen ook geschikt voor loop- en wandelpaden.

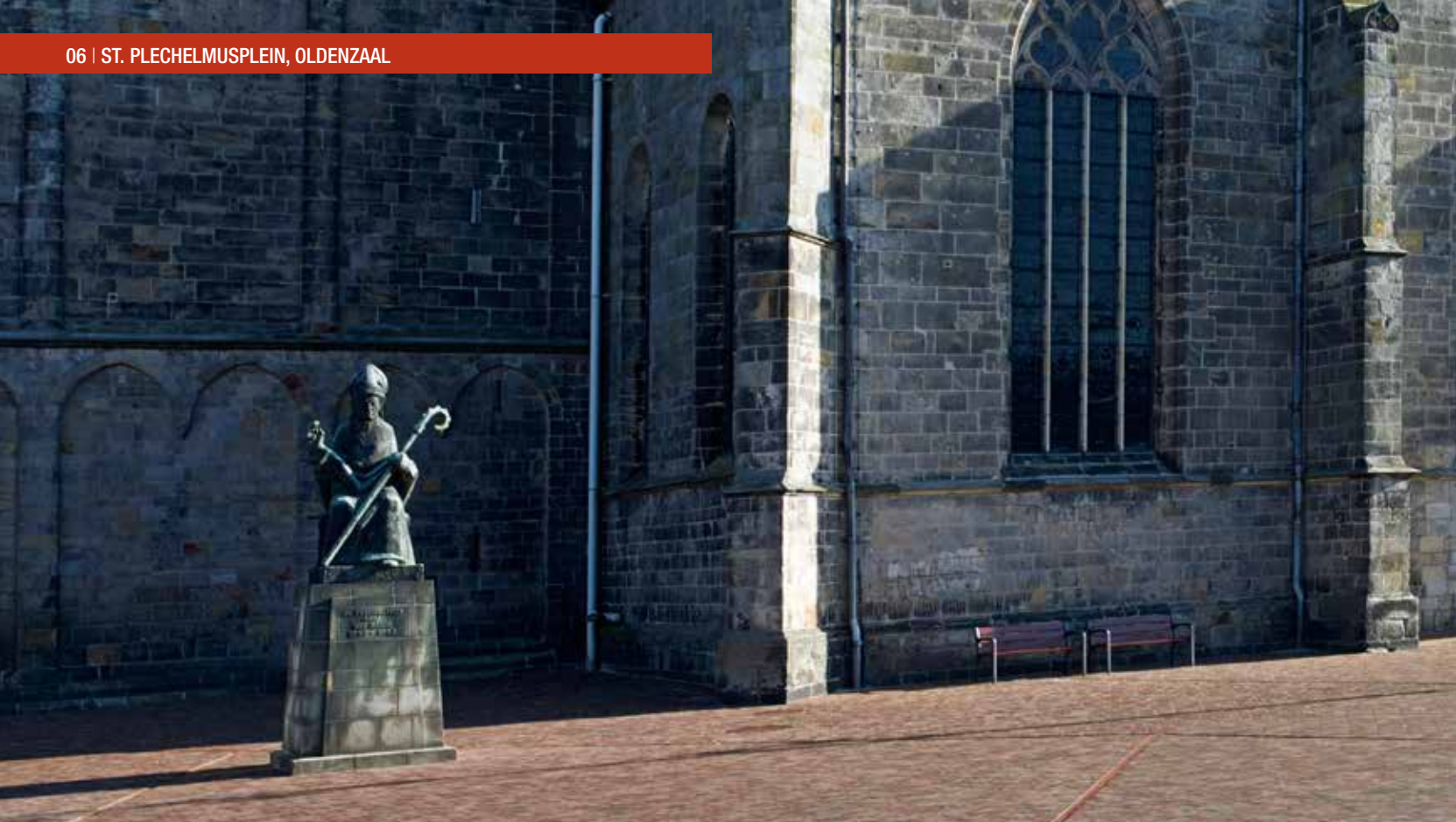

” DE STRAATBAKSTENEN, VOORZIEN VAN EEN KWALITATIEF HOOGWAARDIGE GLAZUURLAAG, ZIJN VERKRIJGBAAR IN ALLE KLEUREN VAN DE REGENBOOG.

Voorbeeldprojecten en meer informatie vindt u op www.wienerberger.nl/straat

HERINRICHTING ST. PLECHELMUSPLEIN

” VOOR HET MOOISTE PLEIN VAN TWENTE LEVERDE WIENERBERGER BESTRATING OP MAAT.

De St. Plechelmusbasiliek is het natuurlijke hart van Oldenzaal. Iedereen die de stad bezoekt, komt onvermijdelijk op het omringende St. Plechelmusplein terecht. Dit plein kreeg een nieuwe inrichting, die de natuurlijke ontmoetingsfunctie van de locatie versterkt. Voor ‘het mooiste plein van Twente’ leverde Wienerberger bestrating op maat. Individuele expressie door de architect, een eigen identiteit voor de stad. Eind juni werd het plein opgeleverd.

HISTORISCHE UITSTRALING

De herinrichting maakt deel uit van het Masterplan Binnenstad. De gemeente, over het toenmalige programma van eisen: “Het ontwerp en de materialen zullen recht doen aan het historische verleden van Oldenzaal, aansluiten bij de bestaande bouw en een podium vormen waarop de basiliek, het oude raadhuis en de archeologische vondsten kunnen stralen. De ruim acht eeuwen oude basiliek en het oude raadhuis

Het bestratingpatroon is geïnspireerd op structuren in de glas-in-loodramen van de basiliek: baksteen gelegd in een raster van gietijzeren strips. Hiervoor is een baksteenmix ontwikkeld met een unieke kleurstelling.

worden gezien als pronkstukken van de stad. De gemeente heeft daarom gesteld dat het ontwerp de uitstraling van deze gebouwen moet benadrukken.”

GEBOUWEN OP EEN VOETSTUK

Voor die uitdaging tekende het Amsterdamse B+B Stedenbouw + Landschapsarchitectuur. Hun concept: een ontwerp dat beide gebouwen ‘op een voetstuk’ plaatst. Het resultaat is een ontmoetingsplek met stenen zitrand, ruimte voor lokale elementen en blijvend goede bereikbaarheid ten tijden van kerkdiensten en de aanliggende bedrijven. Om het plein te kunnen opwaarderen, werden de parkeervakken verplaatst. B+B: “De basiliek is een baken, met unieke gebrandschilderde glas-in-lood ramen uit de negentiende eeuw. Oldenzaal is een oude vestingstad waarvan het middel-eeuwse stratenpatroon bewaard is gebleven. Het centraal stellen van de basiliek en de middeleeuwse stadsplattegrond waren het leidende motief voor het ontwerp en inspiratiebron voor de herinrichting.”

DE STRAATBAKSTEEN IS EEN SPECIFIEKE MIX DIE PAST BIJ OLDENZAAL EN BIJ DE BENTHEIMER ZANDSTEEN VAN DE BASILIEK.

SPECIFIEKE MIX VOOR OLDENZAAL

Kenmerkend aan de middeleeuwse plattegrond is dat juist de gevels de ruimte vormen. B+B accentueerde dit via een laag muurtje, dat de richting van de oude gevels volgt. De ruimte op het plein contrasteert met de smalle straten. Een bomenrand langs de pleinrand versterkt het ruimtelijke gevoel. “De basiliek wordt op een voetstuk geplaatst, mede door de bijzondere gebakken bestrating. Straatbakstenen met een legpatroon dat is geïnspireerd op een fragment uit de glas-in-loodramen. Het patroon benadrukt het verblijfskarakter. Het basismateriaal van het plein is baksteen, in een specifieke mix die past bij Oldenzaal en bij de Bentheimer zandsteen van de basiliek. In het plan is veel aandacht besteed aan een goede detaillering. Dit vertaalt zich in zorgvuldige aansluitingen met de omgeving, inpassing van meubilair, afwatering en uitwerking van de keermuur. Het heeft de duurzaamheid van deze openbare ruimte verlengd.”

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever	Gemeente Oldenzaal
Architect	Bureau B+B stedenbouw en landschapsarchitectuur, Amsterdam
Aannemer	Plegt-Vos Infra & Milieu B.V., Langeveen
Projectbegeleiding en toezicht	Steggink Infra Projectmanagement & Advies, Reutum
Sortering	Wienerberger - Euroton Varia Mix, dikformaat Euroton Varia vormbak met gefreesd kruis

Een plein met uitstraling en allure, dat past bij de historische pronkstukken van Oldenzaal: de St. Plechelmusbasiliek en het oude raadhuis. Een plein waar de bewoners trots op kunnen zijn.

BIJZONDERE TECHNIEK VOOR BIJZONDERE ACCENTEN

In het bestek van het St. Plechelmusplein in Oldenzaal stonden straatbakstenen voorzien van kruisjes vermeld. Geperste kruisjes waren in eerste instantie een voorwaarde voor de gemeente Oldenzaal. Omdat het oppervlak van het kruisje niet anders van kleuren of structuur mocht zijn dan de rest van de straatbakstenen, moest het kruisje dus voor het afstoken van de straatbakstenen uitgevoerd worden.

DE OPLOSSING

De oplossing is gevonden in samenwerking met een externe partij waarmee Wienerberger nauwe contacten onderhoudt. Een aantal proeven zijn uitgevoerd met het frezen van kruisjes in gedroogde stenen (groenlingen). Na enkele proefstenen bij de gemeente te hebben aangedragen, zijn zij akkoord gegaan met de ontwikkelde bakstenen met kruisjes.

Het transport en de behandeling van elke gedroogde straatbaksteen diende met de grootste zorg te gebeuren, want elke schade aan de gedroogde steen zou leiden tot afkeuring van de straatbaksteen.

Na het extern frezen van de kruisjes zijn de straatbakstenen enkellaags afgestookt. Na productie van de straatbakstenen met kruisjes zijn deze gemixt op pallets klaar-gezet en conform afspraak met de gemeente geleverd.

VRIJHEID VAN GRAVEREN

De gemeente Oldenzaal koos voor kerkelijke kruisjes, maar in principe zijn bijna alle denkbare vormen, motieven en teksten te graveren. Van informatief tot creatief, het geeft weer een nieuwe dimensie aan het gebruik van gebakken bestrating.

Wilt u meer weten over de mogelijkheden van graveren van bakstenen? Vraag uw Wienerberger contactpersoon voor meer informatie.

TOEKOMSTIGE GENERATIES PROFITEREN VAN

Kinderen konden zelf ervaren wat je met klei en bakstenen kan doen tijdens de publieksdag in het kader van 20 jaar duurzame kleiwinning en natuurherstel in de Millingerwaard.

Bert Jan Koekoek, algemeen directeur Wienerberger BV, nam deel aan de interactieve sessie met natuurorganisaties, overheden en ontgronders over kansen voor natuurherstel en ruimte voor rivieren tijdens de partnerdag.

Al in 2015 nemen Rijksoverheid, gemeenten, provincies en waterschappen bij 100% van de inkoop duurzaamheid mee als selectiecriteria. Bouwend Nederland voltooit een nieuwe procesaanpak voor duurzaam inkopen - de branche wil intensiever en effectiever werken aan een verantwoorde opzet voor duurzaam bouwen. Wienerberger werkt hard om haar duurzame missie waar te maken. Vier berichten over ons duurzame beleid.

NATUURSUCCES DOOR KLEIWINNING VOOR BAKSTEEN

Zonder klei geen keramiek. Op 8 en 9 september jl. werd uitgebreid stilgestaan bij twintig jaar duurzame kleiwinning en natuurherstel in de Millingerwaard. Dit bijna 400 hectaren grote uiterwaardengebied is, juist door de kleiwinning én de integrale plannen voor natuurherstel, uitgegroeid tot één van de meest gevarieerde en grootste wilde natuurgebieden. Deze transformatie kon ontstaan door de vernieuwende samenwerking tussen ontgronders zoals Wienerberger, overheden en natuurorganisaties. Er kwam niet alleen meer ruimte voor de rivier; natuur en recreatie groeiden hier uit tot een economische motor voor de regio.

Voor meer informatie: www.20jaarmillingerwaard.nl

Ruimte voor rivieren door kleiwinning in Munnikenland, nabij Slot Loevestein; het inrichtingsplan geeft aan 11 cm waterstandsverlaging bovenstrooms op zo natuurlijk mogelijke wijze te realiseren

DUBOKEUR VOOR GEHEEL STRAATBAKSTENEN ASSORTIMENT

Straatbakstenen behoren tot een groep van duurzame producten. Het Nederlands Instituut voor Bouwbiologie en Ecologie (NIBE) is toonaangevend in onderzoek naar duurzame bouwproducten. Het DUBOkeur is bedoeld om steeds de beste keuze van een product in zijn toepassing op het gebied van milieu- en gezondheidsaspecten te kunnen bepalen. Hiervoor wordt in 7 milieuklassen de milieu impact getoetst in relatie tot vergelijkbare producten. In principe komen uitsluitend producten uit de milieuklassen 1 en 2 in aanmerking voor een DUBOkeur certificaat. De straatbakstenen van alle Wienerberger straatsteenfabrieken in Nederland (Kijfwaard West, Kijfwaard Oost, Zennewijnen, Schiperswaard en Heteren) dragen zonder uitzondering het DUBOkeur. Het onafhankelijke bewijs dat onze straatbakstenen tot de meest milieuvriendelijke keuze behoren

DUBOKEUR

DUURZAME AANPAK

400 hectare nieuwe natuur en berging van water in tijden van hoog water: het resultaat van 20 jaar duurzame grondstofwinning en natuurherstel in de Millingerwaard, op de oever van de Waal.

CO₂-BEWUST CERTIFICAAT NIVEAU 3

De CO₂-Prestatieladder is voor de bouw en infra dé maatstaf voor duurzaam ondernemen. Het is beleid van Wienerberger om van alle geledingen in de organisatie de CO₂-footprint in kaart te brengen. De betrouwbaarheid van de cijfers is geverifieerd door PricewaterhouseCoopers Certification B.V. in Amsterdam.

De rapportage CO₂ footprint is op aanvraag beschikbaar. U kunt deze aanvragen via info.nl@wienerberger.com

BEVESTIGING DUURZAAM BELEID DOOR UPGRADE NAAR PRIMESTATUS C+

Het Duitse analysebureau oekom research AG verleende Wienerberger AG de internationale Primestatus C+ voor duurzame bedrijfsinvesteringen en -prestaties. Hiermee hoort Wienerberger internationaal tot de meest verantwoordelijke bedrijven. Heimo Scheuch, CEO Wienerberger AG: „De upgrade bevestigt niet alleen onze inspanningen op het gebied van duurzaamheid, maar biedt meer mogelijkheden tot samenwerking met een gestaag groeiende groep bedrijven die zoeken naar duurzame investeringen. Architecten, bouwprofessionals, aandeelhouders en eindgebruikers zoeken milieuvriendelijke oplossingen. Wij geven hier gehoor aan. Met onze Primestatus onderstrepen we dat.“

” DUURZAAMHEID HOORT IN HET ETHISCHE DNA VAN IEDERE ONDERNEMING.

PARKEERDAK WORDT STADSTUIN

Plan Murano behelst negen woontorens ten westen van het stadshart van Zaandam. Doelgroep zijn de zogenaemde buitenmensen, omdat het prachtige polderlandschap van Noord-Holland dichtbij huis is. De 283 appartementen zijn een onderdeel van het ambitieuze Zaanse project Inverdan.

Murano, genoemd naar het legendarische glasblazerseiland in de lagune van Venetië, wordt gepositioneerd als “de ultieme combinatie van stad en platteland”. De belofte wordt mede ingevuld door de levendige, autovrije binnenpleinen; in het plan Murano wordt ónder een verhoogd dek geparkeerd. Twee torens staan speels op dit parkeerdek, de overige gebouwen staan langs de randen. Vanaf de straat zijn de op het dek gesitueerde binnenpleinen bereikbaar door brede trappen, geïnspireerd op de bruggen van Murano (IT). Door de uitgekende zichtlijnen verschijnen er verrassende doorkijkjes en kekke pleintjes. Dit maakt plan Murano grootstedelijk en toch intiem – een mooie opdracht voor de architectenbureaus Döll en Geurts & Schulze.

» EEN ARCHITECTONISCH HOOGSTANDJE DAT OM VEEL CREATIVITEIT EN PROBLEEM-OPLOSSEND VERMOGEN VROEG.

GEBORGEN SIGNATUUR

Vooral de levendigheid van het binnenplein valt op, zonder massaliteit - de daktuin als geheel behoudt de geborgen signatuur. Verantwoordelijke hiervoor was Nils van Steenis van Schadenberg Combi Groen uit Hem. Een bedrijf dat zich nadrukkelijk roert op de markt van binnenstedelijke (dak)tuinen. Zo was Combi Groen ook betrokken bij de waterdaktuin voor Crystal Court in Buitenveldert, de daktuin voor de Vermeertoren in Delft en de daktuinen in de bouwblokken van het Olympisch Kwartier in Amsterdam. En nu dus Murano, “een project met veel uitdagingen”, aldus Van Steenis, adviseur dak- en gevelbekleding bij Schadenberg. “Een architectonisch hoogstandje dat om veel creativiteit en probleemoplossend vermogen vroeg. Van ons en van alle andere partijen in de uitvoering.”

Jullie konden kiezen uit vormbak, waterstrich en strengpers. Veel bestratingen worden uitgevoerd in vormbak. Waarom is hier gekozen voor strengpers?

“Vanwege het strakke uiterlijk. En de kleur van de baksteen, de Zonnebloem. De keuze is overigens mede bepaald door de ontwikkelaars, Kondor Wessels en ING Vastgoed Ontwikkeling. Waarschijnlijk telde ook het volume mee. Het gewicht van 2500m² waterstrich KK80 zorgde voor een (te)hoge belasting van de constructie. Met de wijziging naar de strengpers konden er KK65 varianten gemaakt worden, lichter van gewicht en dus beter geschikt voor gebruik op het parkeerdek.”

Tevreden met het eindresultaat?

“Ja, absoluut. Met maar één kanttekening: in het oorspronkelijke ontwerp van de tuin waren plantvakken met vaste planten en heesters voorzien. Dat idee heeft moeten wijken voor gras.”

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever	Gemeente Zaandam
Architecten	Döll architecten, Rotterdam Geurts & Schulze architecten, Den Haag
Advies & uitvoering	Schadenberg Combi groen, Hem
Sortering	Wienerberger – Zonnebloem strengpers, KK65

STATIGE TUINTRAP VOOR JALOERS- MAKEND UITZICHT

In het Belgische Seilles, provincie Namen, vroeg een particuliere opdrachtgever om niet zomaar een tuintrap.

De opdracht voor Horti Concept was een trap te realiseren die het hoger gelegen terras en de vijver met de lagergelegen tuin zou verbinden. De bijna monumentale trap kreeg treden van maximaal 10 centimeter hoogte. De hellingsgraad past als vanzelfsprekend in het glooiende Ardennenlandschap. De bescheiden treden nodigen uit tot rustig passeren, om in elke bocht van het jaloersmakende uitzicht te genieten. De blikvanger begint in het midden van het talud van kamperfoelle en wordt breder op een tussenterras, afgebakend door een muurtje opgebouwd uit straatbakstenen. De trap komt uit in het lagergelegen gedeelte. Daar werd er een soortgelijk talud geplaatst die ook met kamperfoelle werd beplant. De tuin met trap vormt nu een coherent geheel, de oorspronkelijke landschappelijke waarden respecterend. De zandgele waalmaat bakstenen (Siena) passen qua kleur perfect bij de woning. Een trapopbouw van straatbaksteen realiseren getuigt van enige 'constructieve durf', ook om de gebaande paden te verlaten.

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever	Particulier project
Aannemer	Horti Concept, Andenne (Seilles)
Handelaar	Bigmat – Andenne Matériaux
Sortering	Wienerberger – Siena vormbak, waalmaat

” EEN TRAPOPBOW VAN STRAATBAKSTEEN REALISEREN
GETUIGT VAN ENIGE ‘CONSTRUCTIEVE DURF’

PRIJZENREGEN VOOR NIEUWBOUW

Het meest duurzame gemeentehuis van Nederland staat in Hardenberg. Door het ministerie van Economische Zaken, Landbouw en Visserij werd het aangemerkt als voorbeeldproject. En het werd genomineerd voor de publieksprijs BNA Gebouw van het Jaar 2013.

Bij een spannend ontwerp hoort een niet-alledaagse mix van straatbakstenen. Wienerberger leverde in Hardenberg een mix op maat.

De extraverte uitstraling van het nieuwe gemeentehuis werd doorgezet in het Spindeplein, zodat deze direct met elkaar verbonden zijn.

De Architecten Cie ontwierp het gebouw. Voor het ontwerp, uitwerking en begeleiding van de terreininrichting waren Ruud Boon en Anet Scholma van Mien Ruys tuin- & landschapsarchitecten verantwoordelijk. Hulde.

RODE DRAAD

Duurzaamheid en energieverbruik liepen als een rode draad door de planvorming. Ontwerp, gebruik, techniek en groen werden onlosmakelijk met elkaar verbonden. De compacte gebouwworm heeft een positief effect op het energieverbruik. De ramen met geniuslamellen zorgen voor de juiste hoeveelheid natuurlijk licht. Voor de koeling en de verwarming zorgt een warmtepomp met warmte/koudeopslag. De koude lucht wordt in winter opgeslagen en in de zomer verspreid; de warme lucht wordt in de winter gebruikt om het gebouw op te warmen.

PARKEERGARAGE WORDT KUNSTMATIGE HEUVEL

Na de sloop van het oude gemeentehuis en aanpassing van de wegen ontstond een nieuw park. Een park dat een natuurlijke verbinding vormt tussen het gemeentehuis en het winkelcentrum. Het park werd, door middel van binnenbeplanting in de atriums, in meerdere etages in het gebouw doorgetrokken. Het zorgt voor mooie verblijfsruimtes met een optimale groenbeleving en een gezond binnenklimaat. Onder het gemeentehuis en het plein werd een drielaags parkeergarage gerealiseerd, waarvan één laag bovengronds. Daardoor blijft de omgeving autovrij en groen. Het dak van de garage zou echter twee meter boven het maaiveld uitsteken. De natuurlijke oplossing van de landschapsarchitect Mien Ruys was dit deel in te pakken in een groene heuvel. Ruud Boon en Anet Scholma van Buro Mien Ruys: "Het park dat zo is ontstaan, krijgt de vorm van een glooiend graslandschap. Op de steilste delen zijn hagen aangeplant. Binnen de hagen worden zo de grootste niveaverschillen opgevangen. Voor elke haag werd een andere soort gebruikt, waardoor er variatie in kleur en textuur ontstond. Ook de bomen geven met bloesem of herfstkleur variatie in de seizoenen. In het vroege voorjaar zorgen brede linten met bollen in de grasheuvels voor kleur."

AANGEPAST FORMAAT

Een spannend ontwerp zorgt voor bouwkundige uitdagingen. In de eerste plaats de rolstoeltoegankelijkheid. Alle glooiende toegangspaden naar het gebouw zijn 'toch' rolstoelvriendelijk uitgevoerd. Aansluitend op het centrum komt een besloten grindplein, een iets verlaagde verblijfsruimte onder een bomendak. Vanaf dit plein voert een brede trap naar de hoofdingang. De pleinbestrating, die rondom de heuvel op de parkeergarage rust, werd uitgevoerd in UDF (universeel dikformaat). Dit formaat straatbaksteen is minder hoog dan een normale dikformaat. Minder volume betekent minder gewicht en belasting, maar meer bouwkundige mogelijkheden. Passend bij het duurzame karakter van het project, was de keuze voor gebakken bestrating vanzelfsprekend. Op verzoek van de architecten leverde Wienerberger een weloverwogen mix van UDF Bruno, Mastiek en Paviona.

]] PASSEND BIJ HET DUURZAME KARAKTER VAN HET PROJECT, WAS DE KEUZE VOOR GEBAKKEN BESTRATING VANZELFSPREKEND.

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever	Gemeente Hardenberg
Architect	Buro Mien Ruys tuin & landschapsarchitecten, Amsterdam
Sortering	Wienerberger – Mix – Bruno, Mastiek en Paviona vormbak, UDF en DF

MULTICULTUREEL, MULTIFUNCTIONEEL

Woensel-Zuid is oud-Eindhoven pur sang; gemoedelijk en leuk, een tikkie volks. Auto's, bussen, scooters, fietsers en winkelpubliek komen samen op de Woenselse Markt. Een charmant, maar wat rommelig kloppend hart. Met als hoogtepunt de weekmarkt op zaterdag, als alle rangen en standen van de stad zich vergapen aan de Nederlandse en exotische verswaren.

Eindhoven is van oorsprong een dorp dat in de jaren 30 van de vorige eeuw sa- menging met de burens uit Stratum, Gestel, Strijp en Woensel. Nu nog heeft iede- re stadswijk zijn eigen signatuur met kerk, plein, buurtcafé en detailhandel. Zeker Woensel-Zuid kent een eigen identiteit: een diverse bevolkingssamenstelling, de mix van wonen en werken en de levendige markt.

AUTO ALS GAST

Woensel-Zuid nu is het meest dichtbevolkte stadsdeel van Eindhoven. De uitdagingen zijn er divers, maar toch onlosmakelijk met elkaar verbonden. Het gaat om een sa- menspel van ruimtelijke, economische en sociale vraagstukken. Maar ook dynamiek en kansen. Met betrekking tot de achterhaalde ruimtelijke structuur onderging de Woenselse Markt vanaf begin 2012 een metamorfose. Voor de licht-chaotische ver- keersstromen was een harde hand nodig. De noord-zuidverbinding aan de oostzijde

van het plein werd eenrichtingsverkeer voor auto's én bromfietsers. Alleen bussen kunnen nog beide kanten op. "Auto's zijn hier voortaan te gast", aldus de gemeen- tewoordvoerder. "Fietsers mogen in twee rijrichtingen gebruikmaken van het rode asfalt. De klinkerstroken zijn slechts bedoeld om uit te wijken. Voor de veiligheid is het van belang dat iedereen zich aan de regels houdt. Stadstoezicht gaat de nieuwe regels extra controleren."

COHESIE

Vast thema in iedere beschouwing over binnenstedelijke herinrichting is de parkeerdruk. De bepalende factoren zijn hier zijn de kleinschalige opzet van de wijk, de weekmarkt (40.000 bezoekers!) en de nabijheid van het centrum. De gehele Woenselse Markt is ingericht als betaald parkeerzone. Het plein werd functioneler ingedeeld, ook voor de kooplui van de zaterdagmarkt. Hiervoor werden de stroomkastjes on-

dergronds weggewerkt. Waar mogelijk werd gekeken naar het groen en speelmogelijkheden. “Oud-Woensel moet groeien naar een plek die cohesie en levendigheid uitstraalt. Een lint waarlangs zich vele dynamische processen afspelen en die zowel maatschappelijk als economisch en cultureel van aard zijn.”

VARIËTEIT GEBAKKEN BESTRATING

Wienerberger was betrokken bij het project met maar liefst zes sorteringen straatbakstenen, een vingerwijzing naar de levendige en gevarieerde omgeving. Ook bijzonder is het gebruik van straatbakstenen in verschillende structuren: vormbak, waterstrich en strengpers. De beoogde groene impuls voor het plein werd mede gerealiseerd door de bijzondere, groene kleuraccenten van de sortering Forresta.

PROJECTGEGEVENS

Opdrachtgever	Gemeente Eindhoven
Architect	Gemeente Eindhoven
Aannemer	Wegenbouw Steevens B.V., Valkenswaard
Sortering	Wienerberger – DF Incana waterstrich, Bruno waterstrich, DF Nero vormbak, DF80 Triton strengpers, DF Forresta vormbak en UDF Dione strengpers.

garden+ place

#8.1 | 2013
www.wienerberger.nl/straat

Компания Славдом

www.slav-dom.ru

Контактные данные в г. Москва

Профессиональный шоу-рум «Павелецкая»:
115114, Москва, Павелецкая наб., д. 2, с. 01, оф. 133,
деловой квартал «LoftVille»

Демо-парк, шоу-рум, офис продаж «Можайское-
МКАД54»:

121596, Москва, Можайское ш., д. 165, с. 1 (54 км.
МКАД, внешняя сторона, заезд через дублер)

8 (495) 640-51-51

8 (800) 333-51-51

msk@slav-dom.ru

Контактные данные в г. Санкт-Петербург

Профессиональный шоу-рум «Аптекарская»:
197022, Санкт-Петербург, Аптекарская наб., д. 12,
БЦ «Кантемировский»

Демо-парк, шоу-рум, офис продаж «Пискаревский»:

195273, Санкт-Петербург, Пискаревский пр., д. 150,
корп. 2, лит. Н

8 (812) 337-51-51

8 (800) 333-51-51

spb@slav-dom.ru